

2. Постанова Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2013 р. № 320 «Про затвердження Середньострокової стратегії управління державним боргом на 2013-2015 роки» // Офіційний вісник України від 17.05.2013 р., № 35, стор. 16, стаття 1240, код акту 67014/2013.

3. Назар Ю.С. Фінансове право [Текст] : навч. посіб. / Ю. С. Назар, Н. І. Романів ; Львів. держ. ун-т внутр. справ. – Л. : Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2012. – 243 с.

4. Онищук Я.В. Державний борг України в умовах ринкової трансформації економіки: Монографія. – К. : Світ, 2002. – 197 с.

5. Офіційний сайт Верховної Ради України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>.

6. Офіційний сайт Головного контрольно-ревізійного управління України // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: www.dkrs.gov.ua.

7. Офіційний сайт групи фінансового аналізу при бюджетному комітеті Верховної Ради України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.dkrs.gov.ua.

8. Офіційний сайт Державного казначейства України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.treasury.gov.ua.

Використання облікових документів при виявленні і розслідуванні корисливих злочинів у банківській сфері

Однорог О.С., студент навчально-наукового інституту права та психології НАВС

Науковий керівник: кандидат економічних наук, доцент *Тігова Т.М.*

Банківська сфера в усі часи не тільки розглядалася суб'єктами економічної діяльності як місце зосередження фінансових ресурсів, але й завжди привертала увагу охочих до легкого «заробітку», в тому числі шляхом обману і зловживання довірою.

Концентрація грошей як у готівковій, так і в безготівковій формі, різноманітність фінансових послуг та інструментів із різним рівнем захищеності та ліквідності, клієнтське поле, що розширюється, - усе це робить банківські структури привабливим об'єктом для кримінальних вторгнень та застосування шахрайських схем.

Додаткові проблеми в сучасних умовах для банків створює глибоке впровадження в їхню діяльність так званої «інформаційної складової», що призводить до виникнення та розширення сфери кримінальних ризиків.

Тому інформація, яка міститься в бухгалтерських документах, записах на рахунках та в звітності, повинна використовуватися при встановленні обставин, необхідних як докази в кримінальній справі, а правильне використання бухгалтерських документів набуває особливої актуальності.

На сучасному етапі підприємства обліковують усі матеріальні та грошові ресурси за їх рухом, накопиченням та витрачанням і саме завдяки цьому встановлюється контроль.

В такій ситуації прямиї привласнення та розтрати ведуть до невідповідальності в обліку та викриваються шляхом ревізій, інвентаризацій та іншими методами фінансового контролю. Тому

злочинці спочатку накопичують резерви до крадіжки у вигляді необлікованих надлишків товарно-матеріальних цінностей і грошових коштів.

Для цього вони використовують недоліки в документальному оформленні господарських операцій, в бухгалтерському обліку та контролі виробничого процесу. В результаті, вони можуть складати такі обставини, при яких крадіжки власності та майна не приводять до нестач товарно-матеріальних цінностей та грошових коштів. Способи розкрадання, в тому числі накопичення надлишків, які не відображені у обліку, запасів сировини, готової продукції, товарів і грошових коштів, а також способи маскування злочинних дій у багатьох випадках пов'язані із знищенням деяких первинних облікових документів, внесенням в документи підроблених записів.

Крім того, крадії, як правило, ведуть неофіційні записи. Для виявлення та попередження таких замаскованих крадіжок виникає необхідність виявлення та дослідження документів, облікових записів, матеріалів фінансового контролю.

Тому працівники правоохоронних органів (особливо слідчі, оперативники) повинні знати класифікацію бухгалтерських документів та методи їх дослідження, методи фактичного контролю господарських операцій.

При вчиненні більшості злочинів у банківській сфері, певні сліди залишаються у бухгалтерському обліку, тому інформація, яку містять бухгалтерські документи, записи на рахунках та в звітності, повинна правильно використовуватись органами внутрішніх справ при виявленні і розслідуванні корисливих злочинів у банківській сфері.

Серед формальних ознак, згідно яких оперативні працівники відділів по боротьбі з економічною злочинністю, слідчі, ревізори, експерти можуть визнати невідповідності у бухгалтерських документах, такі:

- складання обліково-звітної фінансової звітності з порушеннями встановленої форми звітності;
- незаповнення первинних облікових документів та звітності;
- невідповідність окремих даних в одному чи кількох зв'язаних бухгалтерських документах;
- відсутність необхідних додатків або їх невідповідність змісту бухгалтерського документу;
- відсутність підпису матеріально-відповідальної особи або його підробка;
- підпис документів особою, що не має на це права.

Після цього слідчі мають вилучити, оглянути та долучити до кримінальної справи бухгалтерські документи та звіти як докази. На стадії порушення кримінальної справи оперативний працівник вилучає документи згідно складеного акту вилучення. Згідно порушеної справи слідчий складає протокол та постанову вилучення, копія якого передається під розписку матеріально-відповідальній особі. У

присутності слідчих, що проводять вилучення, бухгалтер може зробити копії документів.

На етапі вивчення вилученої документації оперативними працівниками та слідчими-експертами можуть бути виявлені фальсифікації у первинній бухгалтерській документації, тобто в них можуть навмисно бути внесені недостовірні данні зацікавленими особами.

Враховуючи те, що організовані злочинні угруповання контролюють в Україні майже 30% економіки, необхідно відмітити неадекватність державного управління українською фінансовою системою загальної процедури так званого «відмивання» грошей, а також іншим злочинами у фінансовій сфері.

Важливе значення в припиненні економічних злочинів у кредитно-фінансовій сфері займає встановлення механізму викрадення коштів за допомогою платіжних карток. Найбільш поширеними корисливими злочинами, вчиненими з використанням платіжних карток, є розкрадання працівниками торговельних підприємств і фірм матеріальних цінностей шляхом додаткового внесення визначених сум в платіжні документи. У таких випадках злочинці використовують неуважність клієнтів чи свідомо відволікають їх увагу від оформлення розрахункових документів і роблять додаткові відмітки в платіжних документах на основі платіжних карток їх власників. У подальшому ці документи використовуються для оплати привласнених матеріальних цінностей. Ознакою вчинення такого правопорушення є значне перевищення ліміту витрат по тій чи іншій торговельній операції.

Досить поширеним механізмом розкрадання коштів в Україні з використанням кредитно-фінансових установ є шахрайство з фінансовими ресурсами страхових і фінансових структур «пірамідального типу».

Отже, на сучасному етапі підприємства обліковують усі матеріальні та грошові ресурси за їх рухом, накопиченням та витрачанням і саме завдяки цьому встановлюється контроль. В такій ситуації прямі привласнення та розтрата ведуть до невідповідальності в обліку та викриваються шляхом ревізій, інвентаризацій та іншими методами фінансового контролю. Тому злочинці спочатку накопичують резерви до крадіжки у вигляді необлікованих надлишків товарно-матеріальних цінностей і грошових коштів.

Законодавство в сфері боротьби з економічною злочинністю повинно орієнтуватись на гармонізацію його з національними особливостями, а не адаптування зарубіжного законодавства до умов функціонування України як самостійної держави. В той же час для вирішення питання про ліквідування в Україні економічної злочинності і, зокрема, у фінансовій сфері, необхідно підходити не прямолінійно. Усунення тих перекосів, які допускалися при переоцінці основних засобів у процесі приватизації державного майна, а також при сьогоднішніх інфляційних

процесах, потребує радикальних змін в державі разом із експропріацією майна нової економічної еліти, нажитого шляхом законного користування фінансовим надбанням України. Та українське суспільство не витримає таких змін, особливо, якщо врахувати залежність вітчизняної економіки від іноземних інвесторів, а відмежування України від іноземних держав призведе до блокування не лише її економіки, а й політичної діяльності на світовій арені.

Цінні папери і фондовий ринок: аналіз сучасного стану функціонування та нагальні проблеми його розвитку

Негода К.О., студент навчально-наукового інституту права та психології НАВС

Науковий керівник: кандидат економічних наук, доцент *Грущенко О.А.*

В Україні ринок цінних паперів перебуває на стадії свого становлення, але ще зовсім недавно ринок цінних паперів ми бачили тільки з телекрана життя Заходу і він здавався абсолютно немислимим в умовах нашої країни. Але все поступово міняється і ось вже і громадяни України стикаються з цим, що має великий вплив на найважливіші аспекти життєвого устрою в країнах з розвинутою ринковою економікою.

Акції, облігації, сертифікати, чеки, векселі і інші цінні папери, які ще зовсім недавно були новинкою, тепер міцно вкоренилися в наше життя нарівні з такими звичними словами як «біржа» і «депозитарій».

З січня 1992 року працює Українська фондова біржа (УФБ) з Центральним депозитарієм цінних паперів, мережею філій та брокерських контор по всій території України. Зростає кількість позабіржових фінансових посередників, торговців цінними паперами, інвестиційних фондів і компаній. Збільшується число емітентів, які зареєстрували випуск своїх цінних паперів у Міністерстві фінансів України, невпинно зростає загальний обсяг їх емісії.

В той же час подальший розвиток національного ринку цінних паперів стримується рядом об'єктивних та суб'єктивних факторів. Найголовнішими з них є:

- 1) кризовий стан української економіки, високий рівень інфляції, відсутність твердої національної грошової одиниці;
- 2) відставання існуючої законодавчої та нормативно-правової бази функціонування фондового ринку від розвитку реальних процесів на ньому;
- 3) слабкість і недостатність державного регулювання національного ринку цінних паперів;
- 4) нерозвиненість первинного ринку цінних паперів, практична відсутність операцій з похідними від цінних паперів;